

Huvudman

Göteborgs kommun

Ärendet

Tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser vid grundskolan Råvebergsskolan F-3 i Göteborgs kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **28 mars 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande genomförande av garantin för tidiga stödinsatser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Särskild bedömning och planering av insatser

1. Se till att lärarna samråder med specialpedagogisk kompetens vid särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling om lärarna utifrån användningen av de nationella bedömningsstöden eller de nationella proven, bedömer att det finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Dokumentation avseende när och hur samråd har skett med specialpedagogisk kompetens

ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).

2. Se till att lärarna samråder med personal med specialpedagogisk kompetens vid planering av extra anpassningar för elever i lågstadiet när det upptäcks att stöd enligt 3 kap. 5 § skollagen behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Dokumentation avseende när och hur samråd har skett med specialpedagogisk kompetens ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 4 - 4 a §§ skollagen).

Uppföljning

3. Se till att lärarna i slutet av lågstadiet genomför en uppföljning i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens av de extra anpassningar som getts i enlighet med 3 kap. 5 § skollagen i svenska, svenska som andraspråk eller matematik i förskoleklass och lågstadiet. Dokumentation avseende hur skolan planerar att genomföra denna uppföljning ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 4 a - 4 b §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5189) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser inlett en tillsyn av Råvebergsskolan F-3 i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Råvebergsskolan F-3 med huvudmannen Göteborgs kommun genomför garantins olika moment i enlighet med bestämmelserna.

Tillsynen har genomförts genom digitala intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens samt med rektorn den 24 oktober 2023. Vidare har dokumentation granskats, bland annat förteckning över personal och dess kompetens, beskrivningar av arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, samt elevernas kunskapsutveckling eller måluppfyllelse i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande av garantin för tidiga stödinsatser

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, biträdande rektorn, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Ansvariga lärare i förskoleklass har genomfört kartläggningsmaterialen "Hitta matematiken" och "Hitta språket" med eleverna i förskoleklass under höstterminen 2022. Vissa moment har sedan gjorts en gång till under inledningen av vårterminen 2023. Två elever har, utifrån särskilda skäl, undantagits från

genomförandet av vissa delar av kartläggningsmaterialen. Besluten om att undanta eleverna har tagits av undervisande lärare och biträdande rektor i samråd. Kartläggningsmaterialen har genomförts genom arbete i olika stationer där eleverna i mindre grupper kunnat genomföra aktiviteterna inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Lärarna i årskurs 1 har genomfört de nationella bedömningsstöden i "läs- och skrivutveckling" och nationellt bedömningsstöd i "taluppfattning" med alla elever under höstterminen 2022 och vårterminen 2023. Bedömningsstöden har genomförts inom ramen för den ordinarie undervisningen, antingen i helklass eller genom att en lärare ansvarade för undervisningen medan en annan gjorde delar av bedömningsstöden enskilt med eleverna.

I årskurs 3 har samtliga elever beretts möjlighet att genomföra de nationella proven under den aktuella provperioden under vårterminen 2023 utifrån sina behov. För några elever har vissa delprov genomförts med omfattande anpassningar. Klassernas ordinarie lärare har ansvarat för genomförandet med stöd av personal från fritidshemmet.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

I årskurs 3 i grundskolan ska nationella prov genomföras på vårterminen i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Ett nationellt prov består av flera delprov som samtliga ska genomföras under en viss period, vilken för läsåret 2022/23 var den 13 mars till och med den 17 maj 2023 (9 kap. 20, 21, 22 och 22 a §§ skolförordningen och 5 § SKOLFS 2021:69).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller genomförandet av de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3.

Särskild bedömning och planering av insatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, biträdande rektorn, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Under läsåret 2022/23 hade skolan tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens i form av specialpedagog samt en logoped på skolövergripande nivå. Utöver detta har förskoleklassernas arbetslag haft tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens eftersom en av lärarna som då arbetade i förskoleklass hade specialpedagogisk kompetens i form av utbildning som speciallärare och specialpedagog.

I förskoleklass, årskurs 1 samt i årskurs 3 har det efter genomförandet av de obligatoriska materialen under läsåret 2022/23 funnits elever som visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i de aktuella ämnena. För de elever där det funnits en sådan indikation har det i förskoleklasserna genomförts en särskild bedömning i samråd med den lärare i arbetslaget som har specialpedagogisk kompetens. Vid samrådet och löpande under läsåret har läraren med specialpedagogisk kompetens varit delaktig även i planeringen av lämpliga extra anpassningar.

För de elever i årskurs 1 och årskurs 3 som uppvisat indikationer på att inte nå målen så har det inte, annat än i enstaka fall, genomförts något samråd med personal som haft specialpedagogisk kompetens. Det framkommer att skolans specialpedagogiska kompetens endast varit involverade i bedömningar av elevers behov av stödinsatser och i planeringen av sådana, när lärare anmält elevärenden till elevhälsoteamet. Elever som anmälts som elevärende till elevhälsoteamet är ett betydligt färre antal elever än de som via nationella bedömningsstöd och nationella prov uppvisat indikation på att inte nå målen i respektive ämne. Vidare framgår det att lärarna, på egen hand eller i sitt arbetslag, analyserat resultaten från bedömningsstöd och nationella prov samt att de utifrån dessa resultat arbetat för att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov.

Resultaten från de obligatoriska materialen har presenterats av lärarna vid klasskonferenser där bland annat biträdande rektor och specialpedagog deltagit. Det framgår att det rört sig om en resultatgenomgång och inte en gemensam analys av elevers behov och en planering av lämpliga stödinsatser. I intervjuerna framkommer det att en hög personalomsättning gällande rollen som biträdande rektor har bidragit till att rutinerna för och arbetet med garantin har varit eftersatt.

Rektorn har berättat att hen inte varit nöjd med att det fungerat på det viset och har inför innevarande läsår genomfört en omorganisering för att förbättra arbetet så att den specialpedagogiska kompetensen ska komma in i arbetet redan när det handlar om extra anpassningar.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn. (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att det funnits elever som efter genomförandet av de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 under läsåret visat indikation på att inte nå kommande kunskapskrav inom aktuella ämnen. Lärarna har i de fallen haft en skyldighet att samråda med personal med specialpedagogisk kompetens kring dessa elevers behov av stöd. Utredningen visar dock att ansvariga lärare i årskurs 1 och årskurs 3 inte har samrått med specialpedagogisk kompetens vid den särskilda bedömningen av elevernas behov av stödinsatser då sådan personal i huvudsak har använts i skolans arbete avseende särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer därför

att det är en brist. Skolinspektionen anser dock att det inte föreligger någon sådan brist i förskoleklass då det funnits personal med specialpedagogisk kompetens som deltagit vid den särskilda bedömningen och samrått med lärarna.

I utredningen har det även framkommit att lärarna i årskurs 1 och årskurs 3 inte har samrått med personal med specialpedagogisk kompetens vid planeringen av extra anpassningar för eleverna i de aktuella ämnena och årskurserna. Skolinspektionen bedömer att även detta är en brist.

Uppföljning och överföring

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens, biträdande rektorn, rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Lärarna i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 har löpande under läsåret 2022/23 följt upp de stödinsatser som getts eleverna i form av extra anpassningar. Den lärare med specialpedagogisk kompetens som arbetat som lärare i förskoleklassen har varit involverad i uppföljningen av de extra anpassningar som getts elever i förskoleklass under föregående läsår. Däremot berättar lärare att det inte genomförts någon uppföljning tillsammans med personal med specialpedagogisk kompetens gällande de extra anpassningar som getts elever i årskurs 1 eller årskurs 3 under föregående läsår.

Det framgår att det finns rutiner för hur överföringen av information om elevers behov av stöd ska lämnas över i slutet av förskoleklass och i slutet av lågstadiet. Lärare som ansvarat för förskoleklassen under föregående läsår har följt klasserna och undervisar nu årskurs 1. Vidare framgår det att lärarna som undervisat årskurs 3 genomfört en överlämning till de lärare som nu ansvarar för undervisningen i årskurs 4. Det har genomförts genom överlämnande samtal där klasslärarna presenterat elevernas stödbehov till mottagande lärare. I något enskilt fall har överlämningen genomförts av personal från elevhälsoteamet.

Rättslig reglering

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskoleläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan utifrån vad som framkommit i utredningen konstatera att det inte gjorts någon uppföljning av de extra anpassningar som eleverna fått i svenska, svenska som andraspråk och matematik i slutet av lågstadiet i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, vilket är en brist.

Det framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller uppföljningen av de extra anpassningar som getts i förskoleklass eller vid överföring av resultatet av uppföljningen till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Rävebergsskolan F-3 i Göteborgs kommun uppfyller inte författningarnas krav. Det finns därför skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Utredaren Robert Sondell har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Johan Runemark Brydsten medverkat.